

УДК 338.43:330.101.52
JEL: Q02, Q12, Q13, M21

Світлана Василенко

Житомирський національний агроекологічний університет
Україна

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА

У статті розглянуто діяльність підприємств з виробництва й реалізації продукції тваринництва. На основі проведеного аналізу з'ясовано причини зменшення обсягу реалізації продукції, що спричинило скорочення обсягу випуску промислової продукції. Виявлено, що найбільшу кількість продукції було реалізовано переробним підприємствам за цінами, що перевищували середні. Запропоновано шляхи підвищення ефективності галузі тваринництва.

Ключові слова: діяльність підприємств, виробництво, реалізація, продукція тваринництва.

Светлана Василенко

Житомирский национальный агроэкологический университет
Украина

СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ОТРАСЛИ ЖИВОТНОВОДСТВА

В статье рассмотрена деятельность предприятий по производству и реализации продукции животноводства. На основе проведенного анализа выяснены причины уменьшения объемов реализации продукции, что повлекло сокращение объемов выпуска промышленной продукции. Обнаружено, что наибольшее количество продукции было реализовано перерабатывающим предприятиям за ценами, которые превышали средние. Предложены пути повышения эффективности отрасли животноводства.

Ключевые слова: деятельность предприятий, производство, реализация, продукция животноводства.

Svitlana Vasylenko

Zhytomyr National Agroecological University
Ukraine

STATISTICAL EVALUATION OF ENTERPRISES OF LIVESTOCK SECTOR

One of the leading sectors of agriculture in Ukraine is livestock, which provides population

with food as well as light and food industry with raw materials. The objective of the article is to study the activities of enterprises dealing with producing and marketing animal products in Ukraine. The level of satisfying the population's needs for high-quality products influences the food security of the country and each region in particular. This sector is a major producer of milk, beef, veal, pork, eggs, poultry meat, skins and other products that are essential to other economic sectors of the state.

On the basis of conducted analysis the reasons for the decrease in sales, which led to the decline in industrial output, are revealed. It is found out that the major part of the products was sold to processing enterprises at prices higher than average. Ways of improving the efficiency of the livestock sector are suggested.

Key words: *enterprise activity, production, marketing, animal products.*

Постановка проблеми. Однією із провідних галузей сільського господарства України є тваринництво, яке забезпечує потреби населення в продуктах харчування, а легку та харчову промисловість сировиною. Рівень забезпечення потреб населення у високоякісних продуктах харчування впливає на продовольчу безпеку країни та кожного регіону зокрема. Ця галузь є основним виробником молока, яловичини, телятини, свинини, яєць, м'яса птиці, шкури та інших видів продукції, які відіграють важливе значення для інших галузей економіки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомі дослідження розвитку діяльності підприємств і галузі тваринництва знайшли відображення в працях відомих науковців: М. Касеїнова [2], М. Ільчука [3], В. Месель-Веселяка [4], В. Микитюка [5], О. Островар [6], Д. Семенди [10], А. Фейгенбаума [11], В. Шияна [13], N. Lontsikh [14], O. Perekhozhuk, T. Glauben, R. Teuber, M. Grings [15] та ін. Однак, питання реалізації продукції тваринництва та виробництва основних видів харчових продуктів в Україні потребують окремого вивчення, що стало основою проведеного дослідження.

Мета статті – дослідити та оцінити діяльність підприємств галузі тваринництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Складовою частиною АПК є м'ясо-молочний підкомплекс України, який об'єднує сільськогосподарських товаровиробників, молокопереробні та м'ясопереробні підприємства, торговельні організації, які займаються виробництвом, переробкою, зберіганням, транспортуванням і реалізацією продукції. Організація зберігання, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції повинна відповідати положенням Указу Президента України «Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку» від 6 червня 2000 р. №767/2000 [7].

У сучасних умовах діяльності підприємств галузі тваринництва є ряд проблем, пов'язаних із виробництвом, заготівлею, переробкою, реалізацією яловичини, телятини, свинини, м'яса птиці, молока, яєць та іншої продукції. Скорочення поголів'я худоби та птиці спричинило зменшення обсягу виробництва продукції тваринництва. Це, у свою чергу, відобразилось на

процесі реалізації продукції (табл. 1, 2).

Таблиця 1

**Динаміка обсягу реалізації продукції тваринництва
сільськогосподарськими підприємствами в Україні, тис. т**

Найменування продукції	Рік					2015 р. у % до 2011 р.	2015 р. у % до 2014 р.
	2011	2012	2013	2014	2015		
ВРХ (у живій вазі)	179,1	178,3	202,3	187,4	171,9	96,0	91,7
Свині	403,0	403,0	455,1	487,9	484,2	120,1	99,2
Птиця	983,4	1030,6	1191,6	1276,8	1286,0	130,8	100,7
Молоко	2033,9	2334,1	2389,8	2506,2	2538,3	124,8	101,3
Яйця (млн шт.)	10379,0	10804,4	11200,5	11735,3	8897,3	85,7	75,8
Вовна	466,7	337,3	280,4	303,3	272,1	58,3	89,7
Мед	487,1	379,8	495,7	616,9	462,2	94,9	74,9

Джерело: розраховано за даними Державної служби статистики України [8, с. 5].

Протягом 2011–2015 рр. обсяг реалізації великої рогатої худоби (у живій вазі) зменшився на 7,4 %, яєць – на 14,3 %, вовни – на 41,7 %, меду – на 5,4 %, проте збільшився обсяг реалізації молока, свинини та птиці – на 24,8, 20,1 та 30,8 % відповідно. У порівнянні з попереднім роком обсяг реалізації продукції тваринництва залишився майже без змін, крім реалізації свиней, обсяг яких зменшився на 0,8 %. Найбільша частка реалізованої продукції тваринництва у 2015 р. в Україні належала переробним підприємствам: ВРХ (у живій вазі) – 65,7 %, молоко та молочні продукти – 94,6 %, свині – 61,7 %. Щодо таких видів продукції, як птиця, яйця та вовна, частка реалізації переробним підприємствам мала найменші значення й становила 2,7, 2,4 та 15,5 % відповідно.

Серед каналів реалізації найбільшу кількість продукції було реалізовано переробним підприємствам, які закуповували продукцію за цінами, що перевищували середні. Так, у 2015 р. в Україні переробними підприємствами було закуплено: ВРХ (у живій вазі) за ціною 21051,4 грн/т, що на 355,7 грн перевищувала ціну внутрішнього ринку, свиней – за ціною 24301,7 грн/т, що на 41,9 грн вище, яйця – за ціною 1378,6 грн за тис. шт., що на 45,5 грн вище, вовну – за ціною 14216,7 грн/т, що на 1440,8 грн більше. За цінами, вищими за внутрішньоринкові, було реалізовано такі види продукції: за іншими напрямками – свині на 227,3 грн, мед – на 820,0 грн; на ринку, через власні магазини – молоко на 290,3 грн; населенню в рахунок оплати праці – птицю на 523 грн.

За найнижчими цінами реалізовували продукцію на ринку та через власні магазини: ВРХ (у живій вазі) за ціною 15902,4 грн/т, мед за ціною 29181,3 грн/т; населенню в рахунок оплати праці: молоко за ціною 3438,7 грн/т, яйця за ціною 952,8 грн за тис. шт., свині за ціною 19577,1 грн/т; пайовикам у рахунок орендної плати: птиця за ціною 15372,8 грн/т.

У 2015 р. сільськогосподарськими підприємствами України було реалізовано 2538,3 тис. т молока, що на 32,1 тис. т більше, ніж у 2014 р. З урахуванням збільшення кількості реалізованої продукції та підвищення ціни

на 12,2 % підприємствами одержано 2041,6 млн грн.

Таблиця 2

Реалізація продукції тваринництва сільськогосподарськими підприємствами за всіма напрямками в Україні, 2015 р.

Найменування продукції	Реалізовано – всього		За напрямками реалізації									
			переробним підприємствам		населенню в рахунок оплати праці		пайовикам у рахунок орендної плати		на ринку, через власні магазини		за іншими напрямками	
	кількість, тис. т	вартість, грн/т	кількість, тис. т	вартість, грн/т	кількість, тис. т	вартість, грн/т	кількість, тис. т	вартість, грн/т	кількість, тис. т	вартість, грн/т	кількість, тис. т	вартість, грн/т
ВРХ (у живій вазі)	171,9	20695,7	113,0	21051,4	2,0	16664,4	0,3	17943,5	10,4	15902,4	46,2	21100,5
Молоко і молочні продукти	2538,3	4347,3	2401,3	4336,8	2,6	3438,7	0,3	3593,2	30,3	4637,6	103,8	4530,7
Свині	484,2	24259,8	298,7	24301,7	1,9	19577,1	0,3	21982,8	53,7	23653,2	129,6	24487,1
Птиця	1286,0	21262,0	35,1	16480,1	0,4	21785,0	0,0	15372,8	62,9	17556,5	1187,6	21599,8
Яйця, тис шт.	8897326	1333,2	213499	1378,6	680	952,8	-	-	425554	1043,9	8257383	1347,0
Вовна, т	271	14216,7	42	15657,5	-	-	-	-	-	-	192	15139,3
Мед, т	462	30538,3	-	-	41	30004,8	44	30060,4	121	29181,3	255	31358,3

Джерело: розраховано за даними Державної служби статистики України [8, с. 83–84; 97–98].

Проаналізувавши системи збуту продукції тваринництва сільськогосподарськими товаровиробниками в країнах ЄС, слід відзначити, що розвиток їхньої діяльності відбувається за рахунок інтеграційних зв'язків з переробною промисловістю та закладами торгівлі, які ґрунтуються на контрактах. В основному набули поширення три різновиди контрактів: 1) контракти з визначеними умовами закупівель продукції; 2) контракти, на основі яких промислове чи торгове підприємство поставляє товаровиробнику окремі засоби виробництва та бере участь у прийнятті управлінських рішень щодо виробництва, при цьому він не є власником одержаної продукції до тих пір, поки вона перебуває в господарстві; 3) контракти, на основі яких покупець поставляє більшість засобів виробництва та визначає технологію виробництва [12]. Крім цього, в деяких країнах у контрактах ураховують ризики, які пов'язані з виробництвом і збутом продукції.

Аналізуючи досвід Республіки Казахстан, необхідно підкреслити, що для розвитку переробної промисловості урядом визначено шість пріоритетних напрямів, серед яких – переробка м'яса (виробництво ковбасних виробів, м'ясних і м'ясо-рослинних консервів). Головна мета цього напрямку – витіснення імпорту та збільшення експорту. Успішному розвитку галузі сприяє й такий захід підтримки вітчизняних товаровиробників, як акцент на збільшення казахстанського вмісту в закупівлях товарів, робіт і послуг. Ухвалою уряду Республіки Казахстан від 19 грудня 2014 р. № 1363 відповідно до пп. 4 ст. 13 Закону Республіки Казахстан від 21 липня 2007 р. «Про державні закупівлі» затверджено перелік окремих видів товарів, які виробляють

вітчизняні товаровиробниками і що купують у них. У цей перелік включено всі види товарів м'ясної промисловості. Крім того, надають знижки вітчизняним товаровиробникам, а також можливість проведення конкурсів виключно між ними. Для зменшення участі посередників у процедурах закупівель передбачено додатковий бар'єр – застосування умовного збільшення ціни. Створено реєстр вітчизняних товаровиробників і вироблених ними товарів для підтвердження відповідного статусу. Триває акція на підтримку вітчизняних товаровиробників «Зроблено в Казахстані» [2].

Варто відмітити, що ефективність виробництва молока та м'яса збільшується прямо пропорційно із збільшення розміру землекористування та фондооснащеності ферм. Найбільш висока прибутковість господарств забезпечується при використанні 1500 і більше га угідь, наявності 200 і більше дійних корів. Оптимальною щільністю поголів'я слід вважати наявність не менше 20 корів з розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь (одержання від корови 15 т гною за рік забезпечує мінімальну потребу в органічних добривах для підтримання родючості ґрунтів) [6].

На відміну від землеробства, основні тваринницькі галузі (скотарство, свинарство, птахівництво) протягом року дають продукцію більш-менш рівномірно, а максимальне використання затрат робочої сили в цих галузях припадає на зимовий стійловий період. У зв'язку із цим раціональне поєднання рослинницьких і тваринницьких галузей у підприємстві сприяє повнішому використанню трудових ресурсів, засобів виробництва, рівномірному надходженню коштів від реалізації сільськогосподарської продукції [10].

Ураховуючи специфіку сільськогосподарського виробництва, державна політика щодо розвитку галузі має враховувати фактори її негативного впливу на екосистеми, які проявляються у вигляді викидів парникових газів, деградації ґрунту та водних ресурсів. За таких умов виникає необхідність переходу на екологоорієнтовані технології виробництва продукції тваринництва, які не справляють негативного впливу на довкілля та людину. Аграрна політика, орієнтована на безпечну взаємодію галузі тваринництва й навколишнього середовища, має передбачати відповідні заходи ринкового характеру, включаючи податки та збори за користування природними ресурсами, які змусять виробників включити у свої витрати видатки на покриття збитків, що завдає тваринництво навколишньому природному середовищу [5]. Крім того, введення в дію Технічного регламенту Митного Союзу 021/2011 «Щодо безпеки харчової продукції», виробництво харчової продукції в Україні повинно виконуватися на основі стандартів ISO і з урахуванням реалізації принципів НАССР. Безпеку виробництва харчової продукції можна досягти за рахунок формування систем управління ланцюгів постачань [14].

Відомий американський учений з питань управління якістю на підприємстві, яка є основою міжнародних стандартів ISO, А. Фейгенбаум вважає, що в сучасних економічних реаліях за умови перенасичення ринків різноманітною продукцією (у тому числі й агропродовольчою) недостатнім є

лише забезпечення відповідності продукції нормативним вимогам, але насамперед виробникам потрібно орієнтуватись на потреби та очікування споживачів, які постійно зростають [11].

Через низку об'єктивних і суб'єктивних причин відбулося скорочення обсягу випуску промислової продукції (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка виробництва основних видів харчової продукції в Україні, тис. т

Вид продукції	Рік					2015 р. у % до 2011 р.	2015 р. у % до 2014 р.
	2011	2012	2013	2014	2015		
Яловичина і телятина, свіжі (парні) чи охолоджені	64,0	61,8	62,8	55,9	50,7	79,2	90,7
Яловичина і телятина, морожені	17,8	16,2	25,4	17,4	20,7	116,3	119,0
Свинина свіжа (парна) чи охолоджена	202,0	191,0	222,0	257,0	258,0	127,7	100,4
Свинина морожена	8,6	13,3	10,6	14,5	15,7	182,6	108,3
М'ясо свійської птиці, свіже чи охолоджене	689,0	691,0	778,0	710,0	712,0	103,3	100,3
М'ясо свійської птиці, морожене	68,9	75,5	139,0	159,0	181,0	262,7	113,8
Вироби ковбасні	292,0	294,0	294,0	267,0	236,0	80,8	88,4
Молоко оброблене рідке	894,0	912,0	972,0	1117,0	970,0	108,5	86,8
Масло вершкове	76,7	88,6	94,3	114,0	102,0	133,0	89,5
Сир свіжий неферментований і сир кисломолочний	76,5	79	83,7	74,7	67,8	88,6	90,8
Сири жирні	178	168	165	130	124	69,7	95,4
Продукти кисломолочні	474	489	522	473	426	89,9	90,1

Джерело: розраховано автором за даними Державної служби статистики України [9, с. 274].

Дані табл. 3 свідчать, що у 2015 р. порівняно з 2011 р. виробництво яловичини й телятини свіжої (парної) чи охолодженої зменшилося на 20,8 %, що спричинило зменшення виробництва ковбасних виробів – на 19,2 %. Натомість на 16,3 % збільшився обсяг виробництва яловичини й телятини мороженої.

Молочна промисловість характеризується збільшенням обсягу виробництва молока обробленого рідкого – на 8,5 %, масла вершкового – на 33,0 %. Проте зменшився обсяг виробництва таких видів промислової продукції, як свіжий неферментований і кисломолочний сир, жирний сир і кисломолочні продукти відповідно на 11,4; 30,3; 10,1 %.

У порівнянні з даними попереднього року виробництво окремих видів харчової продукції залишилось на рівні звітного періоду 2011–2015 рр., крім виробництв молока та масла вершкового, яке зменшилося на 13,2 та 10,5 % відповідно.

Одним із шляхів підвищення ефективності галузі тваринництва є

збільшення концентрації поголів'я худоби та птиці на підприємствах і підвищення рівня спеціалізації. Концентрація виробництва дає змогу застосовувати науково обгрунтовані технології утримання та годівлі тварин, упроваджувати ефективні, раціональні технічні засоби для комплексної механізації всіх виробничих процесів, використовувати високопродуктивні породи тварин [3, с. 63]. Від рівня спеціалізації господарства залежить продуктивність праці, собівартість продукції, які у свою чергу залежать від інтенсифікації галузей, організації й оплати праці тваринників, собівартості кормів, системи кормовиробництва, організації племінної роботи тощо [4, с. 84].

Важливо наголосити на тому, що для розвитку підприємств галузі тваринництва велике значення має обгрунтування механізму державного регулювання й підтримки всіх ланок діяльності (виробництво, заготівля, переробка). Створення комісії, яка складається із числа керівників, спеціалістів сільськогосподарських і переробних підприємств, торговельних організацій, незалежних експертів, дало б змогу дослідити й вивчити рівень витрат, понесених на виробництво продукції за всім циклом (від виробника до споживача) та раціонально й справедливо розподілити доходи [1, с. 143–144].

Слід відзначити, що зниження собівартості продукції тваринництва, високий рівень цін та ефективність збуту в цілому досягається за рахунок ефекту масштабу виробництва: чим більше поголів'я худоби й птиці та розміри підприємства в цілому – тим вищими є показники ефективності. Важливу роль при цьому відіграє збалансований розвиток рослинництва й тваринництва та диверсифікованість діяльності підприємства [12].

Висновки. Діяльність підприємств з виробництва та реалізації продукції тваринництва вимагає підвищення ефективності галузі. Аналіз інформації про стан обсягу реалізації продукції тваринництва, виробництво основних видів харчової продукції дозволяє зробити такі узагальнення:

- скорочення поголів'я худоби та птиці спричинило зменшення обсягу виробництва продукції тваринництва, що у свою чергу відобразилось на процесі її реалізації;

- серед каналів реалізації найбільшу кількість продукції було реалізовано переробним підприємствам, які закуповували продукцію за цінами, що перевищували середні;

- ефективність виробництва продукції тваринництва збільшується прямо пропорційно із збільшення розмірів землекористування та фондооснащеності ферм;

- підвищення ефективності галузі тваринництва можливе завдяки спеціалізації та концентрації сільськогосподарського виробництва;

- розвиток галузі тваринництва повинен здійснюватися з урахуванням факторів її негативного впливу на екосистеми.

Таким чином, для розвитку підприємств галузі тваринництва велике значення має обгрунтування механізму державного регулювання цін на

фактори виробництва, державна підтримка у вигляді дотацій, розробка та реалізація програми розвитку галузі тваринництва, що стануть основою для майбутніх досліджень.

Список використаних джерел

1. Василенко С. В. Стратегія розвитку підприємств галузі скотарства : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Василенко Світлана Володимирівна. – Житомир, 2014. – 231 с.

2. Касеїнова М. Современное состояние и перспективы развития мясной промышленности Республики Казахстан / М. Касеїнова // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 7(181). – С. 78–89.

3. Конкуренентоспроможність продукції скотарства і птахівництва України в системі євроінтеграції : монографія / М. М Ільчук, І. А. Коновал, І. В. Мельникова та ін. – К. : Аграр Медіа Груп, 2015. – 321 с.

4. Месель-Веселяк В. Я. Розвиток м'ясопродуктового підкомплексу України : монографія / В. Я. Месель-Веселяк, О. В. Мазуренко; під наук. ред. П. Т. Саблука. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2004. – 198 с.

5. Микитюк В. М. Відродження галузі скотарства в умовах ринкових трансформацій : монографія / В. М. Микитюк. – Житомир : ЖНАЕУ, 2012. – 508 с.

6. Островар О. В. Проблеми розвитку м'ясо-молочного виробництва в Україні / О. В. Островар // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – Вип. № 1 (44) – С. 266–272.

7. Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 767 від 6 червня 2000 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/767/2000>.

8. Реалізація продукції сільськогосподарськими підприємствами за 2015 р. : стат. бюл. – К. : Держслужба статистики України; – 2016. – 109 с.

9. Статистичний щорічник України за 2015 р. / відп. за вип. О. Е. Остапчук. – К. : Держслужба статистики України, 2016. – 575 с.

10. Семенда Д. К. Стан і перспективи розвитку молокопродуктового підкомплексу Черкаської області / Д. К. Семенда, С. П. Ткачук // Економіка АПК. – 2006. – № 10. – С. 37–42.

11. Фейгенбаум А. Контроль качества продукции / А. П. Фейгенбаум ; скор. пер. с англ. ; авт. предисл. и науч. ред. А. В. Гличев. – М. : Экономика, 1986. – 471 с.

12. Харенко А. О. Збут продукції тваринництва сільськогосподарськими підприємствами / А. О. Харенко, М. А. Коротєєв, Т. І. Бортник // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 10 (184). – С. 185–197.

13. Шиян В. Шляхи підвищення економічної та соціальної ефективності виробництва продукції скотарства [Електронний ресурс] / В. Шиян, О. Лебединська, В. Ксьонова // *Agricultural and Resource Economics : International Scientific E-Journal*. – 2015. – Vol. 1. – No. 1. – P. 57–68. – Mode of access : www.are-journal.com.

14. Lontsikh N. P. Supply chain management: methods and tools for food production safety and risks minimization / N. P. Lontsikh, B. A. Baiborodin // *Actual problems of economics*. – 2015. – No. 6 (168). – P. 138–144.

15. Perekhozhuk, O., Glauben, T., Teuber, R. and Grings, M. (2015), *Regional-Level Analysis of Oligopsony Power in the Ukrainian Dairy Industry* / O. Perekhozhuk, T. Glauben, R. Teuber and M. Grings // *Canadian journal of agricultural economics*. – Vol. 63 (1). – P. 43–76. <https://doi.org/10.1111/cjag.12037>.

References

1. Vasylenko, S. V. (2014), *Strategy of Developing Enterprises of the Livestock Sector*, Ph.D. Thesis, Economy and management of enterprises (by types of economic activity), Zhytomyr National Agroecological University, Zhytomyr, Ukraine.

2. Kasseinova, M. (2016), Current state and development prospects of meat industry in the Republic of Kazakhstan. *Actual problems of economy*, vol. 7, no. 181, pp. 78–89.

3. Ilchuk, M. M., Konoval, I. A., Melnykova, I. V. and etc. (2015), *Konkurentospromozhnist produktsii skotarstva i ptakhivnytstva Ukrainy v systemi yevrointehratsii* [The competitiveness of production cattle breeding and poultry Ukraine in the system European integration], Ahrar Media Hrup, Kyiv, Ukraine.

4. Mesel-Veseliak, V. Ya. and Mazurenko, O. V. (2004), *Rozvytok miasoproduktovoho pidkompleksu Ukrainy* [Development of meat products subcomplex in Ukraine], NSC «IAE», Kyiv, Ukraine.

5. Mykytiuk, V. M. (2012), *Vidrodzhennia haluzi skotarstva v umovakh rynkovykh transformatsii* [The revival of cattle breeding in market conditions transformation], ZhNAEU, Zhytomyr, Ukraine.

6. Ostrovar, O. V. (2012), Problems of development of meat and milk production in Ukraine. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, vol. 1, no. 44, pp. 266–272.

7. Decree of the President of Ukraine (2000), On measures to ensure the formation and functioning of the agricultural market, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/767/2000>.

8. State Statistics Service of Ukraine (2016), *Realizatsiia produktsii silskohospodarskymy pidpriemstvamy u 2015 r. Statistichnij bjuleten'* [Marketing products by agricultural enterprises in 2014. Statistical bulletin], State Statistics Service of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

9. State Statistics Service of Ukraine (2016), *Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2015 r. Statystychnyi zbirnyk* [Statistical Yearbook of Ukraine for 2015. Statistical yearbook], State Statistics Service of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

10. Semenda, D. K. and Tkachuk, S. P. (2006), State and prospects of development of of milk subcomplex Cherkassy region. *Ekonomika APK*, no. 10, pp. 3–5.

11. Feigenbaum, A. (1986), *Kontrol' kachestva produktsii* [Quality control of products], Economics, Moscow, Russia.

12. Harenko, A. O., Koroteev, M. A. and Bortnik, T. I. (2016), Husbandry product distribution by agricultural enterprises. *Actual problems of economy*, vol. 10, no. 184, pp. 185–197.

13. Shiyan, V., Lebedinska, O. and Ksonova, O. (2015), Ways of increasing the economic and social efficiency of cattle breeding production. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, [Online], vol. 1, no. 1, pp. 57–68, available at: www.are-journal.com.

14. Lontsikh, N. P. and Baiborodin, B. A. (2015), Supply chain management: methods and tools for food production safety and risks minimization. *Actual problems of economics*, vol. 6, no. 168, pp. 138–144.

15. Perekhozhuk, O., Glaubien, T., Teuber, R. and Grings, M. (2015), Regional-Level Analysis of Oligopsony Power in the Ukrainian Dairy Industry. *Canadian Journal of Agricultural Economics*, vol. 63, is. 1, pp. 43–76. <https://doi.org/10.1111/cjag.12037>.

How to cite this article? Як цитувати цю статтю?

Стиль – ДСТУ:

Василенко С. Статистична оцінка діяльності підприємств галузі тваринництва [Електронний ресурс] / С. Василенко // *Agricultural and Resource Economics : International Scientific E-Journal*. – 2017. – Vol. 3. – No. 2. – P. 78–87. – Mode of access : www.are-journal.com.

Style – Harvard:

Vasylenko, S. (2017), Statistical evaluation of enterprises of livestock sector. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, [Online], vol. 3, no. 2, pp. 78–87, available at: www.are-journal.com.